

Direkte Betalinger
Landbrugsstyrelsen
Nyropsgade 30
1780 København V

Landbrug & Fødevarer FmbA

Axelborg, Axeltorv 3
DK 1609 København V

T +45 3339 4000
F +45 3339 4141
E info@lf.dk
W www.lf.dk

Sendt per mail til: direktebetalinger@lbst.dk, chrbel@lbst.dk og lendal@lbst.dk
Journalnummer: 18-1221-000003

CVR DK 25 52 95 29

Høringssvar vedrørende bekendtgørelse om direkte støtte til landbrugere efter grundbetalingsordningen m.v.

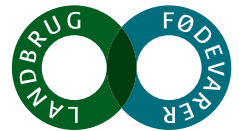
Landbrug & Fødevarer fremsender hermed høringssvar om udkast til ny bekendtgørelse om direkte støtte til landbrugere efter grundbetalingsordningen m.v. (grundbetalingsbekendtgørelsen). Høringssvaret er udarbejdet i samarbejde med SEGES.

Denne sommers tørke og 3 foregående års våde efterår illustrerer med al tydelighed, at det er meget svært at sætte reglerne for landbrugsstøtte og grønne krav i meget firkantede rammer, hvor der konstant er brug for justeringer og dispensationer fra reglerne. Landbrug & Fødevarer mener derfor, at der bør justeres grundlæggende på reglerne, så danske landmænd kan få muligheden for at udøve godt landmandskab tilbage.

Der er brug for mere fleksible frister for etablering af MFO-efterafgrøder. Det er vigtigt at dette bliver indarbejdet i reglerne for de grønne krav straks, såfremt Folketinget vedtager fleksible frister som foreslået i den nye gødskningslov, der nu er i høring. Det er meget positivt, at der i udkastet til bekendtgørelse indføres et krav om 2-årlig landbrugsaktivitet på arealer med blomster- og bestøver brak, men der er helt generelt brug for en væsentlig mere enkel og fleksibel tilgang til kravet om landbrugsaktivitet på græsarealer og brakarealer. Reglerne er i dag alt for komplekse og varierer alt efter hvilken type areal, der er tale om. Desuden er perioderne hvor aktivitetskravet kan opfyldes begrænsede tidsmæssigt, hvilket øger risikoen for underkendelser for landmanden. Der er brug for langt større fleksibilitet på dette område.

De seneste års erfaringer med den fysiske kontrol viser også, at de kriterier der er sat op for eksempel kontrol af efterafgrøder ikke holder i praksis. Der har hvert år været dispenseret fra krav om dækningsgrad, og vi har fra Landbrug & Fødevarers side løbende sat spørgsmålstegn ved modellens anvendelighed. Med de fleksible frister for etablering af efterafgrøder der nu er foreslået i gødskningsloven er det nødvendigt helt at afskaffe denne kontrol-model. Det afgørende i en kontrolsituation bør derfor være, om landmanden har gjort alt hvad han kunne for at sikre en god etablering af efterafgrøderne.

Derudover ønsker Landbrug & Fødevarer helt generelt, at principperne for kontrollen bevæger sig mere og mere i retning af fokus på vejledning og korrektion og højere bagatelgrænser frem for sanktioner. Landmænd oplever det generelt som enormt frustrerende, at der skal bruges tid og ressourcer på at administrere meget små støttebeløb, hvad enten det drejer sig om gødskningsloven, justering af tilsagn, småjusteringer i vådområdeprojekter eller underkendelser af arealer helt ned til 100 m² ved kontrolbesøg.

Uddybende bemærkninger til ovenstående og Landbrug & Fødevarers øvrige bemærkninger til høringen findes herunder i kronologisk rækkefølge:

Definitioner (§ 2)

Landbrugsstyrelsen har tidligere svaret SEGES og Landbrug & Fødevarer, at omdriftsarealer med græs og brak, der underkendes på slåningskravet, pr. automatik bliver til et ikke-omdriftsareal. Dette har betydning for beregningen af de grønne krav om afgrødevariation og krav om etablering af miljøfokusområder. Vi mener ikke, at der ud fra EU-forordning 1307/2013 er krav om overholdelse af det specifikke aktivitetskrav defineret i grundbetalingsbekendtgørelsen, for at et græsareal kan defineres som et omdriftsareal. Der vil typisk også ske andre landbrugsaktiviteter på græsarealer, f.eks. gødskning, eller slåning på et andet tidspunkt end der er fastsat i aktivitetskravet, som kan være med til at definere arealet som et omdriftsareal.

Overdragelse af bedrift (§ 7)

Det er et skattemæssigt problem, at støtten ikke udbetales til erhververen af en bedrift, hvis bedriften sælges inden støtten udbetales. Det er vigtigt, at der findes en løsning på denne problemstilling.

Grundbetaling under artikel 32 i vådområdeprojekter (§ 9)

En stor vådområdeindsats er i gang i Danmark. 1,6 mia. kr. er afsat i perioden 2017-2020. Det er derfor vigtigt at sikre, at der ikke opleves administrative forhindringer for lodsejerne, som i sidste ende kan medføre, at lysten til at indgå i projekter mindskes. Vådområdeindsatsen baserer sig på frivillighed, så en enkel håndtering af projekter samt tilskud er altafgørende for tilfredsheden hos de involverede lodsejere samt for motivation af fremtidige deltagere.

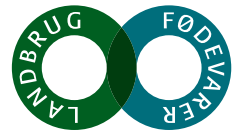
Overordnet set opleves det i dag som komplekst for lodsejerne at indgå i et vådområdeprojekt. Der er behov for en væsentlig forenkling heraf. Derfor afholdt Landbrug & Fødevarer sammen med Landbrugsstyrelsen og Miljøstyrelsen i efteråret 2017 en workshop om forenkling af vådområdeindsatsen med særligt fokus på de udfordringer, som lodsejerne møder. Her var en konstruktiv dialog som også inkluderede projektejere, dvs. Naturstyrelsen, KL og kommuner, samt landbrugskonsulenter og lodsejere.

Formålet med workshoppen var at samle alle relevante parter, der er involveret i vådområdeprojekter med henblik på at gøre det mere enkelt for lodsejere at gå ind i vådområdeprojekter samt at forudsige konsekvenser i forhold til EU-tilskud på arealerne.

Der var især fokus på udfordringer i forhold til det 20-årige fastholdelsestilskud og andre EU-tilskud på det samme areal (grundbetaling, tilskud til pleje af græs- og naturarealer m.m.)

Det kom frem, at det er vigtigt, at der gøres en indsats for at imødegå

- At der bruges rigtig mange ressourcer på at betale konsulenter for at justere mange små detaljer, hvor de reelle administrationsomkostninger overstiger støttebeløbet.
- At lodsejerne ikke er tilstrækkeligt bekendte med konsekvenserne af projekterne for arealstøtten – og dermed risikerer at blive frustrerede og meget skuffede, når dette møder dem på et senere tidspunkt.
- At ansøgningerne om tilskud kræver manuel sagsbehandling i Landbrugsstyrelsen fx i forbindelse med håndtering af artikel 32 arealer – som giver risiko for senere udbetaling af landbrugsstøtten – til trods for, at projektet typisk kun vedrører en meget lille del af den samlede ansøgning om arealstøtte.

Som Landbrug & Fødevarer tidligere har påpeget, er det ikke mindst anvendelsen af artikel 32 på arealer i vådområdeprojekter, der giver anledning til udfordringer. Det er helt centralt, at disse regler bliver forenklet. En af udfordringerne er i dag, at der årligt i ansøgningen skal tages stilling til, om arealerne vil ligge under vand det pågældende år, så der skal søges grundbetaling under artikel 32. Det kan være umuligt at forudse arealernes tilstand allerede på ansøgningstidspunktet. Derfor mener Landbrug & Fødevarer, at det skal være muligt at anmelde hele projektarealet artikel 32. Landmanden opfylder herefter aktivitetskravet på de arealer, hvor det er muligt. Dermed undgås årlig stillingtagen til arealernes beskaffenhed i forhold til om arealerne ligger under vand. Desuden er det vigtigt, at det så tidligt som muligt anskueliggøres for de lodsejere der er med i projektet, hvilke arealer der kan omfattes af artikel 32, og hvilke der ikke kan omfattes af artikel 32.

Da en række af udfordringerne vedrørende vådområdeprojekter vedrører EU-regler, har Landbrug & Fødevarer også gennem løbende i 2018 haft en direkte dialog med EU-Kommissionen om, hvordan disse problemer kan løses.

Landbrug & Fødevarer ser frem til at se at høre mere om, hvilke konkrete tiltag Landbrugsstyrelsen har sat i værk for at forbedre situationen.

Desuden vil Landbrug & Fødevarer opfordre Landbrugsstyrelsen til at arbejde for at få forenklet disse EU-regler, når regelsættet for EU's landbrugsstøtte revideres.

Præcision af sanktion for ikke anmeldte arealer (§10)

Såfremt der er ændringer i definitionen af landbrugsarealer er det vigtigt, at det fremgår af vejledningsmaterialet. Her tænkes der særligt på sondringen mellem landbrugsarealer og naturarealer. Der er ikke en definition af landbrugsarealer i bekendtgørelsen.

Når reglerne for nedsættelse af støtte for ikke-anmeldte landbrugsarealer fremgår af forordningsgrundlaget, og dermed er gældende ret, burde det være tilstrækkeligt at præcisere reglerne i vejledningsmaterialet.

Særligt stk. 3, 4 og 5 er meget svært læselige. Hvis beskrivelsen af reglerne medtages i bekendtgørelsen foreslås det derfor i stedet at de formuleres som angivet herunder:

Stk. 2. Al direkte arealbaseret støtte nedsættes med 1 procent, når det ikke-anmeldte areal udgør mere end 3 procent og op til og med 10 procent af det anmeldte areal.

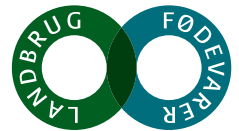
Stk. 3. Al direkte arealbaseret støtte nedsættes med 1 procent, når det ikke-anmeldte areal udgør mere end 10 procent og op til og med 20 procent af det anmeldte areal, og det ikke-anmeldte areal ikke overstiger 5,00 ha. Støtten nedsættes med 2 procent, hvis det ikke-anmeldte areal er over 5,00 ha.

Stk. 4. Al direkte arealbaseret støtte nedsættes med 1 procent, når det ikke-anmeldte areal udgør mere end 20 procent af det anmeldte areal, og det ikke-anmeldte areal ikke overstiger 5,00 ha. Støtten nedsættes med 2 procent, hvis det ikke-anmeldte areal er over 5,00 ha, men ikke overstiger 10,00 ha. Støtten nedsættes med 3 procent, hvis det ikke-anmeldte areal er over 10,00 ha.

Sammenhængende landbrugsarealer (§ 11)

Det bør være muligt, at marker med permanent græs med støtteprocent på 100 og omdriftsarealer kan være i samme markblok. Herved vil arealer med permanent græs under 0,3 ha blive støtteberettigede.

Mange landmænd oplever, at små arealer under 0,3 ha med permanent græs er kommet i en selvstændig markblok og dermed ikke længere er støtteberettigede. Dette er meget

utilfredsstillende, særligt i tilfælde, hvor arealerne reelt er sammenhængende med andre landbrugsarealer. Desuden giver reglen særlige udfordringer i vådområdeprojekter. I forbindelse med genslyngning af åer, kan det for eksempel være med til at give ukurante marker og arealer under 0,3 ha, der udelukkes fra grundbetaling.

Landbrug & Fødevarer opfordrer derfor Landbrugsstyrelsen til at finde en løsning på denne problemstilling snarest muligt.

Højere bagatelgrænse end 100 m² (§ 13 og § 16)

Landbrug & Fødevarer foreslår, at Landbrugsstyrelsen arbejder for at hæve bagatelgrænsen på 100 m² væsentligt. Dette gælder både for arealer, der modtager grundbetaling, og for arealer med alle former for arealbaserede landdistriktsstilsagn. Med hensyn til ordningen for pleje af græs- og naturarealer og indførelsen af 10 % fleksibilitet henvises der til Landbrug & Fødevarers høringssvar til denne bekendtgørelse. Den meget lave bagatelgrænse betyder, at der gives underkendelser for meget små arealer. Det er administrativt meget tungt, både for landmænd og myndigheder, og det er med til at øge fejlraten og sagsbehandlingstiden på ikke mindst landdistriktsordningerne.

Fra skov til støtteberettiget areal (§ 14)

Reglen står på nuværende tidspunkt ikke beskrevet i vejledningsmaterialet. Da SEGES løbende får spørgsmål til reglen om rodfræsning når skov inddrages til et støtteberettiget areal, vil vi gerne fremsætte et ønske om, at det også beskrives tydeligt hvordan det håndteres i vejledningsmaterialet.

Støtteberettigelse af grøblerender og grøfter på omdriftsarealer (§ 15)

Det fremgår af kontrolinstruksen for direkte arealstøtte 2018, side 19, at grøblerender og loer i marskegne altid skal medregnes, også selvom de gennemskærer markblokken. Det er vigtigt at denne praksis får lov til at fortsætte, så de i bekendtgørelsen beskrevne betingelser ikke vil indskrænke det støtteberettigede areal i disse områder.

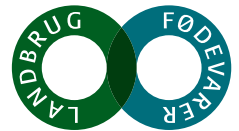
Derudover er det meget svært at gennemskue ud fra den foreslåede formulering, om der reelt er tale om en skærpelse i forhold til den eksisterende administrationspraksis på området. Det fremgår af §15 stk. 1, at grøfterne og grøblerenderne anses som en del af det samlede støtteberettigede areal, når de dele af arealer, som ikke udgøres af grøfterne eller grøblerenderne, overholder betingelserne i §§ 8-14.

Det er meget vigtigt, at den nye formulering ikke skærper den eksisterende administrationspraksis.

Som Landbrug & Fødevarer læser bestemmelsen betyder formuleringen, at arealerne mellem grøfterne eller grøblerenderne hver for sig skal udgøre en landbrugsparcel på minimum 0,3 ha (jf. § 11) for at være støtteberettigede. Dette er set med Landbrug & Fødevarers øjne en væsentlig og meget u hensigtsmæssig skærpelse af reglerne som vil betyde, at mange arealer, som er støtteberettigede i dag, vil blive afskåret fra at søge grundbetaling fremadrettet. Landbrug & Fødevarer mener, at kravet om minimum 0,3 ha udelukkende bør gælde for hele det areal der søges støtte til, og ikke kun for den del af arealet, der ligger mellem grøfterne og grøblerenderne.

2-årigt aktivitetskrav for blomster- og bestøverbrak (§ 17, stk. 6)

Det er meget positivt, at Landbrugsstyrelsen nu foreslår at indføre et 2-årigt aktivitetskrav for blomster- og bestøverbrak. Landbrug & Fødevarer har mange gange tidligere opfordret Landbrugsstyrelsen til at anvende mulighederne i EU-lovgivningen for at gøre aktivitetskravet 2-årigt. Dette kan berettiges, såfremt særlige miljømæssige forhold taler for det (se generelle

bemærkninger til aktivitetskravet på græs- og brakarealer i næste afsnit). Ud over, at dette kan være til gavn for biodiversiteten, kan det være med til at reducere udgifterne til dyre frøblandinger og slåning af arealerne. Landbrug & Fødevarer vil dog gerne understrege, at det er vigtigt, at risikoen for, at landmænd underkendes i en kontrol som følge af de nye regler ikke øges.

Ifølge § 17 stk. 1 nr. 3, stilles der krav om, at udsåning af en frøblanding til blomsterbrak skal ske inden den 30. april. Det kan give risiko for lav etableringssikkerhed. Det bør derfor være muligt at etablere plantedækket frem til den 31. maj. Vi er endvidere blevet opmærksomme på, at det er vigtigt, at vejledningsmaterialet vedrørende betingelserne for blomsterbrak uddybes. Det bør her beskrives, at landmanden skal være særligt opmærksom, hvis han etablerer blomsterbrak på et areal, hvor der er anmeldt permanent genopdykningsret. Hvis følgen af, at arealet pløjes i forbindelse med etableringen af blomsterbrakken, bliver, at genopdykningsretten skal anmeldes på ny arealet, bør det fremgå af vejledningen.

Ud fra bekendtgørelsesteksten står det ikke klart, hvorledes det 2-årige aktivitetskrav vil blive håndteret i praksis. Det er meget vigtigt, at der ikke fastsættes nogle administrative procedurer som gør, at det i praksis vil reducere lysten til at anvende den nye mulighed. For eksempel er det vigtigt at det er muligt at have en mark, hvor der i striber skiftevis jordbehandles hvert andet år til gavn for biodiversiteten uden at det medfører krav om at hver stribe skal anmeldes med en selvstændig afgrødekode, der angiver hvornår arealet sidst har været jordbehandlet. Derudover er det vigtigt, at det i vejledningsmaterialet præciseres, hvad der tillades i år 3, herunder om det fx må overgå til slåningsbrak uden at der jordbehandles.

Aktivitetskrav for brak- og græsarealer generelt (§§ 16-18)

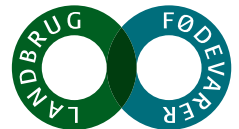
Landbrug & Fødevarer vil gerne gentage den generelle opfordring til, at der arbejdes for at finde en administrativt mere enkel og fleksibel måde at håndtere aktivitetskravet på fremadrettet, så landmanden undgår frustrationer over frister, der ikke kan overholdes, med risiko for underkendelser til følge. I den forbindelse bør fordele og ulemper ved de muligheder som EU-lovgivningen giver undersøges nærmere, jf. forordning 639/2014, artikel 4. Set med Landbrug & Fødevarers øjne er der 3 forskellige løsningsmuligheder som skal undersøges – og den langsigtede optimale løsning vil sandsynligvis være en kombination af disse muligheder.

Mulighederne er følgende: 1. at udvide den tidsramme indenfor kalenderåret, hvor landbrugsaktivitet på arealet tæller med til opfyldelse af aktivitetskravet, 2. at gøre aktivitetskravet 2-årigt og 3. at omforme aktivitetskravet til et tilstandskrav.

Brakarealer

I år blev slåningsperioden for brakarealer udvidet, så det nu også er muligt at opfylde aktivitetskravet i perioden 1. april til 30. april. Som det også fremgik af Landbrug & Fødevarers høringssvar til grundbetalingsbekendtgørelsen sidste år, er det positivt, da det har givet et større vindue for landmanden, hvor det er muligt at opfylde aktivitetskravet på brakarealer. Desværre blev reglerne dog unødigt komplekse, da forårsslåning skulle anmeldes med en særskilt afgrødekode i fællesskemaet. Dette var med til at give usikkerhed hos ansøgerne om, hvorvidt det kunne forøge risikoen for underkendelser, hvis det alligevel ikke var muligt at slå arealerne i april. Det er vigtigt at konsekvenserne ved valg af afgrødekode beskrives præcist i vejledningen.

Landbrug & Fødevarer havde dog gerne set, at det var muligt at opretholde aktivitetskravet ved slåning i en endnu længere periode. Med de nye teknologiske muligheder bør det fremadrettet være relativt uproblematisk at gøre perioden længere.

Hvis en slåning skal tilrettelægges således, at den tager mest hensyn til biodiversiteten på arealerne, kan der være behov for at slå arealerne på andre tidspunkter end i perioden 1. april til 30. april og 1. august til 15. september. Således kan der af hensyn til frøsætning fra blomstrende planter til gavn for fx vilde bier og sommerfugle være behov for at slå arealerne senere end 15. september.

Hvis der samtidig skal være mulighed for landmanden for at slå arealerne i en periode, hvor slåning er praktisk muligt i forhold til om arealerne fx er for våde til at kunne køre på dem (fx i en våd sensommer), bør der også gives mulighed for at slå i vinterperioden, hvor der ikke vil være nogen negativ effekt for de forskellige former for biodiversitet. Det er fortsat vigtigt, at den fysiske kontrol kan afsluttes tids nok til, at ansøgerne kan få udbetalt landbrugsstøtten primo december.

Med det nuværende slåningskrav og forbudsperioden mod slåning på brakarealer fra 1. maj til 31. juli, jf. § 18, tages der kun hensyn til markvildtet og ikke til andre former for biodiversitet. Da det kan være svært at fastlægge et slånings tidspunkt, der både tilgodeser alle former for biodiversitet og samtidig giver mulighed for rent faktisk at slå arealerne, vil den størst mulige fleksibilitet, med en slåningsperiode fra fx januar til oktober uden forbudsperiode være den bedste løsning. På den måde vil landmanden både kunne tage de nødvendige driftsmæssige hensyn og samtidig kunne tilpasse slåningen efter den biodiversitet, der måtte være ønske om at fremme på det givne areal.

Græsarealer

Helt generelt gælder de samme betragtninger for aktivitetskravet for permanente græsarealer og græsarealer i omdrift, som nævnt vedrørende brakarealer ovenfor. Der er brug for en langt større fleksibilitet, end der er i dag, hvor aktivitetskravet kun kan opfyldes i perioden 1. juni – 15. september, jf. § 16, stk. 1. Som minimum bør det være muligt at opfylde aktivitetskravet for græsarealer i samme periode som for brakarealer. Dvs. at perioden hvor aktivitetskravet kan opfyldes for denne type arealer løber fra 1. april til 15. september. Dette vil forenkle regelsættet, hvor der i dag er mange forskellige perioder for slåning. Det er dog vigtigt at det sikres, at der er en fornuftig sammenhæng med reglerne på de arealer, hvor der er flerårige tilsagn om pleje af arealet, og at kravene til hvordan arealerne kontrolleres justeres jf. § 16 stk. 3.

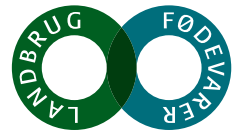
Anvendelse af sprøjtemidler på brakarealer (§ 17 stk. 5)

Landbrugsstyrelsen foreslår at indskærpe muligheden for at anvende plantebeskyttelsesmidler på brakarealer til udelukkende at omfatte selektiv bekæmpelse af flyvehavre og kæmpebjørneklo. Det har indtil nu været muligt at bekæmpe både hejrearter, giftige arter og aggressive ukrudtsarter på denne måde, men udelukkende på brakarealer, der ikke anvendes til miljøfokusområde.

Landbrug & Fødevarer mener det er utilfredsstillende, at muligheden for at bekæmpe disse ukrudtsarter begrænses yderligere. Der er ikke noget i EU-reglerne, der forhindrer anvendelse af plantebeskyttelsesmidler på brakarealer, der ikke anvendes til miljøfokusområde. Her defineres brakarealer blot som arealer der er til rådighed for produktion af afgrøder, men som ligger brak (jf. forordning 1307/2013, artikel 4, stk. 1, litra f), dvs. arealer hvor der ikke er landbrugsproduktion.

Krav ved etablering af vårafgrøde på brakarealer (§ 20)

Landbrug & Fødevarer mener det er vigtigt, at der både tillades jordbehandling og nedvisning af arealerne inden for de perioder der fremgår af den gældende bekendtgørelse om plantedække og om dyrkningsrelaterede tiltag.

Lavskov (§ 23)

Landbrug & Fødevarer påpegede i sidste års høringssvar, at det er vigtigt, at det bliver praktisk muligt indberetningsmæssigt at stævne lavskovsarealer forskudt/trinvist, således at dele af arealet stævnes på forskellige tidspunkter. Det er vigtigt at dette kan gøres på en administrativt enkel måde, så det ikke er nødvendigt at indtegne særskilte marker med særskilte afgrødekoder.

På fx udearealer til svin vil det give mulighed for, at der til enhver tid kan være både høje og lavere træer på det samme areal. En metode er eksempelvis at stævne hver anden række efter 5 år og den resterende halvdel efter 10 år.

Producenter af energifgrøder har også et ønske om at have mulighed for at lade enkelte rækker stå efter høst til opretholdelse af skjul til vildtet og til nytteinsekter.

Det fremgår af bekendtgørelsen, at lavskov skal stævnes mindst hvert tiende år. Landbrug & Fødevarer mener, at denne grænse skal hæves til 15-20 år. Det vil give en større tilvækst og bedre økonomi i dyrkningen af energipoppel. Forslaget kan rummes inden for rammerne af forordningen og de nuværende regler. Desuden implementeres reglerne anderledes i lande som fx Sverige.

Inddragelse af uudnyttede betalingsrettigheder (§ 27)

Såfremt vi befinder os i den situation, at ansøgerne allerede på nuværende tidspunkt anvender afkrydsningsmuligheden i fællesskemaet, hvor ejede betalingsrettigheder inddrages før forpagtede betalingsrettigheder, ser Landbrug & Fødevarer ikke noget problem i, at dette gøres til hovedreglen. Det vil også forenkle proceduren i fællesskemaet. Hvis der derimod er tilfælde, hvor ansøgerne vælger det modsatte, bør dette også fortsat være muligt, fx i form af et aktivt tilvalg i fællesskemaet.

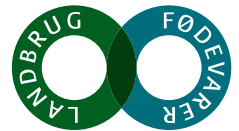
Som Landbrug & Fødevarer tidligere har påpeget, er det en forbedring af regelsættet, at ejede og forpagtede betalingsrettigheder ikke nødvendigvis skal inddrages forholdsmæssigt, men det løser ikke helt de problemer, der er opstået efter det nye regelsæt. Dette kan illustreres med et konkret eksempel:

En landmand skal have inddraget 4 betalingsrettigheder. Landmanden har både ejede betalingsrettigheder og forpagtede betalingsrettigheder fra 3 forskellige bortforpagtere. Landmanden råder over i alt 10 betalingsrettigheder med samme laveste værdi, imidlertid ejer landmanden kun de 3 af disse rettigheder. Landmanden prioriterer, at ejede betalingsrettigheder skal inddrages før forpagtede betalingsrettigheder. Derved inddrages 3 ejede betalingsrettigheder. Den sidste rettighed skal da, som Landbrug & Fødevarer forstår de foreslåede regler, inddrages forholdsmæssigt mellem de forpagtede arealer, dvs. 1/3 betalingsrettighed hos hver bortforpagter. I dette konkrete eksempel vil muligheden for at prioritere de ejede betalingsrettigheder derfor ikke hjælpe, eftersom inddragelsen ligesom i 2015 vil påvirke alle tre forpagtninger.

På den baggrund foreslår Landbrug & Fødevarer, at Landbrugsstyrelsen giver mulighed for yderligere prioritering af, hvilke betalingsrettigheder, der skal inddrages. Såfremt den sidste betalingsrettighed kan inddrages hos én bortforpagter i stedet for hos 3 bortforpagtere, vil det lette håndteringen betydeligt.

Krav til erhverver af betalingsrettigheder (§ 28)

Landbrug & Fødevarer skal bemærke, at det krav, der stilles i § 28 stk. 1, om at erhververe af betalingsrettigheder skal være aktive landbrugere giver en enorm regel-kompleksitet og en unødvendig ekstra administrativ byrde. Landbrug & Fødevarer mener derfor, at disse regler bør forenkles.

Bestemmelsen giver flere udfordringer, herunder fx at købere af landbrugsbedrifter ikke i alle tilfælde kan få overdraget betalingsrettigheder i forbindelse med købet; og at bortforpagtere af jord ikke kan få det korrekte antal betalingsrettigheder tilbage ved ophør af forpagtningen og den midlertidige overdragelse, hvis der i forpagtningsperioden er inddraget forpagtede betalingsrettigheder.

Præcisering vedrørende rådighed over betalingsrettigheder (§ 34)

I § 34 foreslås tilføjet et nyt stk. 34. Det er vigtigt, at dette suppleres med gode eksempler i vejledningen, der for eksempel besvarer følgende spørgsmål:

- To unge landbrugere danner sammen et I/S. Den ene har tidligere drevet en enkeltmandsvirksomhed. Hvis betalingsrettighederne fra enkeltmandsvirksomheden ikke overdrages til I/S'et, kan der så søges betalingsrettigheder fra national reserve?
- Far bortforpagter 90 hektar til 4 børn, som alle opfylder kravene. Hvis der ikke er betalingsrettigheder med i forpagtningsaftalerne, kan børnene så søge om tildeling af betalingsrettigheder fra den nationale reserve?

Miljøfokusområder (§ 39)

Helt generelt har danske landmænd brug for flere muligheder for at etablere MFO. En af de oplagte muligheder for at udvide paletten af MFO-arealer er, at give mulighed for at anvende kvælstoffikserende afgrøder (som hovedafgrøde) til MFO. Derudover vil det også give god mening at anvende læhegn og andre småbiotoper til MFO.

MFO-erstatningsarealer ved sommerkontrol (§§ 39-47)

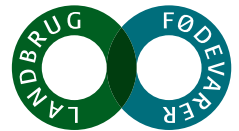
Landbrug & Fødevarer og SEGES har oplevet konkrete sager, hvor en landmand har fået reduktion i den grønne støtte for manglende MFO-areal, når der er blevet underkendt arealer ved en sommerkontrol. Dette til trods for, at landmanden om efteråret har etableret tilstrækkeligt med MFO-efterafgrøder til at opfylde kravet, og til trods for, at der har været kontrol af arealerne om efteråret, hvor det har kunnet konstateres, at der var tilstrækkeligt med MFO-efterafgrøder. Landbrug & Fødevarer mener helt generelt, at det ikke er hensigtsmæssigt, at kontroltidspunktet bliver afgørende for, om landmanden får udbetalt den grønne støtte. Problemet opstår i de tilfælde, hvor landmanden har anmeldt mindre end 5 % MFO-efterafgrøder, men mindst 5 % MFO-arealer.

Landbrug & Fødevarer har taget problemstillingen op med EU-Kommissionen ved et møde den 6. december 2017 og har den 26. april 2018 fået en skriftlig bekræftelse fra EU-Kommissionen på fortolkningen af reglerne. Meldingen fra EU-Kommissionen er, at en situation som den ovennævnte ikke kan lade sig gøre. Hvis en landmand får underkendt MFO-arealer ved en sommerkontrol, og det ved en efterårskontrol kan konstateres, at landmanden har tilstrækkeligt med MFO-areal når MFO-efterafgrøderne tælles med, skal landmanden ikke underkendes. Dette gælder uanset hvad landmanden har anmeldt i fællesskemaet, blot han har anmeldt minimum 5 % MFO-areal.

Landbrug & Fødevarer er glad for at se, at dette nu er indarbejdet i udkastet til vejledning om grundbetaling for 2019. Vi er dog bekymrede for den måde teksten er formuleret på, hvor der på side 24 står:

” Anvisningen af erstatnings-MFO kan ske ved det kontrolbesøg, hvor vi underkender MFO, eller ved et senere kontrolbesøg i forbindelse med ansøgningen. Således kan fx MFO, der underkendes ved en sommerkontrol, erstattes af ekstra udlagte MFO-efterafgrøder, der anvises ved en efterårskontrol. Bemærk dog, at du ikke nødvendigvis får flere kontrolbesøg i løbet af året. Du bør

derfor i videst muligt omfang anvise erstatnings-MFO ved det kontrolbesøg, hvor der underkendes MFO.”

Som udgangspunkt tilsiger EU-reglerne, at det kun er 50 % af de landmænd, der får sommerkontrol, som vil få et opfølgende kontrolbesøg i efteråret. Landbrug & Fødevarer mener dog det er helt nødvendigt følgende sikres: Landmænd, der foreløbig står til at mangle MFO efter en sommerkontrol, men som ikke er blevet udtaget til kontrol i efteråret, skal have mulighed for at rekvirere et ekstra kontrolbesøg i efteråret, hvor der kan anvises erstatnings-MFO. Alternativt skal Landbrugsstyrelsen tjekke de resterende landmænd, der ikke er en del af kontrolpopulationen ved hjælp af såkaldte ”rapid field visits”. Eftersom der sandsynligvis vil være tale om meget få konkrete sager, hvor denne problemstilling er aktuel, vil det ikke være en uoverkommelig administrativ opgave. Det vil dog være helt nødvendigt, hvis retssikkerheden skal på plads og alle kontrollerede skal behandles lige.

Landbrug & Fødevarer opfordrer derfor til, at den ovennævnte kontrolpraksis justeres hurtigst muligt. Desuden er det også nødvendigt at genoptage konkrete sager fra tidligere år, hvor landmænd har fået reduceret den grønne støtte på baggrund af manglende MFO i en sommerkontrol, selvom der efterfølgende har været konstateret et tilstrækkeligt MFO-areal ved en efterårskontrol.

Præcisering vedrørende MFO-bræmmer (§ 40)

Helt generelt er reglerne for MFO-bræmmer meget administrativt tunge. Det betyder, at de fravælges af ansøgeren.

Der er blandt andet brug for en forbedring af indtegningsværktøjet i IMK for MFO-bræmmer. I den forbindelse er det også meget vigtigt, at der sker en hensigtsmæssig konvertering af markbræmmeindtegningen fra egne markplanlægningsprogrammer, når de uploades til IMK. Derudover er det vigtigt, at der kigges på de generelle regler for MFO-bræmmer jf. afsnittet herunder om forbudsperioden og aktivitetskravet på arealerne.

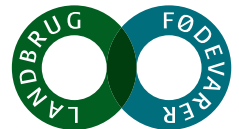
Præcisering af forbudsperiode på MFO-bræmmer (§ 41)

Reglerne for opfyldelse af aktivitetskravet på MFO-bræmmer er meget komplekse, da der er tale om en mellemting mellem reglerne for græsarealer og reglerne for brakarealer. Det er i den forbindelse meget utilfredsstillende, at arealerne ikke må slås i perioden 1. maj til 31. juli. Derudover er det en skærpelse af reglerne sammenlignet med reglerne for de tidligere MFO-randzoner langs vandløb og søer.

Helt generelt bør reglerne for opfyldelse af aktivitetskravet være mere enkle og fleksible, jf. bemærkningerne i dette høringssvar til §§ 16-18. Eftersom særligt markbræmmerne mest ligner de vildt- og bi-venlige tiltag, det er muligt at lave i marken, bør det specifikt for MFO-bræmmer i stedet overvejes at definere et aktivitetskrav der ligner kravet til disse tiltag. Dvs. at MFO-bræmmerne er støtteberettigede, når blot der forhindres opvækst af buske og træer på arealerne. Dvs. noget der mere ligner et tilstandskrav.

MFO-efterafgrøder (§§ 43-44)

Det er positivt, at Landbrugsstyrelsen foreslår at slå fristerne for etablering af græsudlæg i en hovedafgrøde sammen til én frist. Justering af denne frist er dog ikke noget som i praksis vil få en reel betydning for landmændenes oplevelse af ”datotyraniet”, da der her er andre frister, som har en langt større betydning.

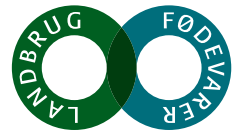
Landbrug & Fødevarer er skuffet over, at der ikke er foretaget yderligere justeringer af reglerne i § 44 vedrørende frist for høst af hovedafgrøden de 20. august, når der etableres MFO-græsudlæg i fx korn. Som det fremgår af § 44 er det muligt at få udskudt fristen til den 3. september ved skriftlig henvendelse til Landbrugsstyrelsen. Landbrug & Fødevarer har blandt andet i høringssvar fra den 19. januar 2018 og ved efterfølgende møder med Landbrugsstyrelsen påpeget, at en udsættelse af fristen til den 3. september ikke vil være tilstrækkeligt for alle, særligt ikke i år, hvor der er sen høst. Det er derfor meget vigtigt, at det sikres, at der ikke er landmænd, som vil komme i en uløselig klemme, hvis de ikke kan nå den angivne frist. Normalt betragtes anvendelse af græsudlæg i korn som en relativt sikker metode til etablering af MFO, da det ikke er muligt at forudse høsttidspunktet ved ansøgningsfristen i april, og om dette vil komme til at ligge før den 3. september, bliver anvendelsen af MFO-græsudlæg væsentlig mere usikker.

Allerhelst ser Landbrug & Fødevarer at høstfristen afskaffes, således at unødige administrative omkostninger og underkendelsesrisici fjernes. Som minimum bør fristen udskydes til omkring den 1. oktober. Som Landbrug & Fødevarer ser det, er der ikke noget i EU-reglerne, der hindrer at give mulighed for yderligere udskydelse af fristen til omkring den 1. oktober og samtidig fortsat sikre, at kontrollen kan afsluttes, og at udbetaling af støtten påbegyndes den 1. december. Allerhelst ser Landbrug & Fødevarer, at høstfristen generelt afskaffes, således at unødige administrative omkostninger og underkendelsesrisici fjernes.

Landbrug & Fødevarer vil i den forbindelse henlede opmærksomheden på den igangværende høring af lovforslaget til ændring af Gødskningsloven, hvor det foreslås at indføre fleksible frister for etablering af efterafgrøder. Landbrug & Fødevarer mener dette er et vigtigt skridt i den rigtige retning. Når lovændringerne er blevet vedtaget af Folketinget er det vigtigt, at reglerne for MFO-efterafgrøder i denne bekendtgørelse også straks tilpasses til de nye regler, så de fungerer så enkelt og fleksibelt som muligt. Landbrug & Fødevarer henviser i første omgang til de bemærkninger, der på et senere tidspunkt vil blive sendt i høringssvaret til de foreslåede ændringer af Gødskningsloven.

Landbrug & Fødevarer har i samtlige høringssvar til grundbetalingsbekendtgørelsen og de tilhørende vejledninger og ved direkte henvendelser til Landbrugsstyrelsen påpeget det u hensigtsmæssige i den model, der anvendes for kontrol af MFO-efterafgrøder (efterafgrødeblandinger og græsudlæg i en hovedafgrøde). Den såkaldte trappemodel, hvor dækningsgraden på arealet vurderes i forbindelse med den fysiske kontrol. Såfremt Folketinget vedtager, at der fremadrettet skal indføres fleksible frister for etablering af efterafgrøder, føjes der endnu et argument til listen af argumenter for hvorfor denne kontrolmodel ikke giver mening, eftersom dækningsgraden også vil afhænge af hvornår efterafgrøden etableres. Blot lige for at repetere mener Landbrug & Fødevarer, at kontrolmodellen bør afskaffes af følgende årsager:

- Landmanden er ikke herre over væksten af efterafgrøderne. Væksten afhænger blandt andet af vejrforhold og af, om hovedafgrøden har opbrugt kvælstofpuljen i jorden.
- Modellen er sårbar overfor hvilke typer efterafgrøder, der etableres, da fx græs, korn og korsblomstrede afgrøder udvikler sig forskelligt mht. dækningsgrad.
- Forordning 639/2014, artikel 45. stk. 9 stiller krav om, at MFO-efterafgrøder skal være på arealet mindst 8 uger og stiller ikke specifikke krav til afgrødens dækning.
- Der er blevet dispenseret for anvendelse af kontrolmodellen, både i 2015, 2016, 2017 og 2018 som følge af udskydelse af etableringsfristen for efterafgrøder.
- Såfremt der kommer fleksible etableringsfrister i 2019, vil væksten af efterafgrøderne også afhænge af etableringstidspunktet.
- Der bør helt generelt sikres en proportional håndtering af ansvarsvurderingen i forhold til etableringen af MFO-efterafgrøder, og der er forhold der taler for, at landmandens ansvar for

etablering af efterafgrøder skal vurderes konkret og selvstændigt i forhold til, om landmanden i forbindelse med selve udsåningshandlingen har gjort, hvad der burde kunne forventes af ham. Det fremgår af artikel 45 i forordning 639/2014 at efterafgrødeblandinger skal etableres ved udsåning af en blanding. Af artikel 77, stk. 2, litra d i 1306/2013 fremgår det, at der ikke skal pålægges en administrativ sanktion "hvis den berørte person over for den kompetente myndighed kan godtgøre, at han eller hun ikke er skyld i den manglende opfyldelse af de i stk. 1 omhandlede forpligtelser, eller hvis den kompetente myndighed på anden måde finder det godtgjort, at den berørte person ikke er skyld heri". Det afgørende i en kontrolsituation bør derfor være, om landmanden har gjort alt hvad han kunne for at sikre en god etablering af efterafgrøderne/efterafgrødeblandingen. Dette kunne fx være anerkendelse af dokumentation for, at der er indkøbt og udsået en efterafgrødeblanding eller et græsudlæg.

Sidst men ikke mindst skal det særligt i forhold til § 43 stk. 2 bemærkes, at Landbrug & Fødevarer mener, at det også skal være muligt at anvende kvælstoffikserende afgrøder i efterafgrødeblandinger. I den forbindelse henvises også til det arbejde der pågår med plantedækkebekendtgørelsen.

Efterafgrøder udsået i majs (§ 45)

Bekendtgørelsens krav til at kunne anvise græsudlæg i majs som erstatningsareal er, at majs er høstet på kontroltidspunktet, og at majs er høstet senest 1. oktober. Datoen 1. oktober er ifølge Landbrugsstyrelsen fastsat af hensyn til, at der skal være mindst 8 uger frem til udbetaling af støtten fra 1. december. Hvis der regnes baglæns, dvs. 8 uger før 1. december, bør datoen kunne ændres fra 1. oktober til 6. oktober. I normale år vil majs blive høst netop først i oktober måned, så det vil have stor betydning for muligheden for at kunne anvise græsudlæg i majs som erstatningsareal.

I efteråret 2018 har SEGES konstateret, at kontrollen ikke er sket ud fra bekendtgørelsens muligheder, da der i kontrolinstruksen står at kontrollen skal være udført senest 1. oktober. Som Landbrug & Fødevarer læser bekendtgørelsen, er det også muligt at tælle arealerne med som erstatningsarealer ved en kontrol efter den 1. oktober, når blot majsmarken er høstet senest den 1. oktober. Kontrolinstruksen skal derfor tilrettes, og eventuelle sager genbehandles.

Slåning af arealer med efterafgrøder (§ 47)

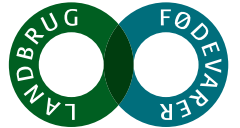
Det er nødvendigt med en præcisering af hvad der forstås ved "slåning" i § 47. Det er for nuværende uklart, om der menes både afpudsning og slæt. Som eksempel nævnes det i bekendtgørelsens § 44 stk. 2, at for græsudlæg er slæt og afgræsning tilladt.

Det økonomiske loft for unge landbrugere (§ 52)

Landbrugsstyrelsen foreslår, at der i 2019 afsættes 1,75 % af det nationale loft til ordningen for unge landbrugere. Det er vigtigt, at de afsatte midler til ordningen justeres, så beløbet svarer til den øgede anvendelse af midler, der har været til ordningen som følge af ændringerne af støttebetingelserne og støttesatsen i 2018. Det skal dog undgås at overestimere beløbet, da det kan medføre tilbagebetaling af midler til EU. Som EU-reglerne er indrettet, vil de unge landbrugere få den støtte, de er berettiget til, uanset om det afsatte beløb til ordningen ikke rækker, så længe loftet på 2 procent af det nationale loft ikke overskrides.

Ophævelse af midlertidige foranstaltninger for 2018 som følge af ekstraordinært vejrlig

Landbrug & Fødevarer mener det er relevant at bevare den gældende bekendtgørelses § 44 stk. 3 i næste års bekendtgørelse. Effekten af denne bestemmelse også vil gælde i 2019, når disse efterafgrøder bliver til næste års hovedafgrøde, dvs. hovedafgrøden i 2019.

Formuleringen er således:

"Stk. 3. Efterafgrøder i renbestand jf. § 41, stk. 3, samt blandinger af efterafgrøder jf. § 41, stk. 1, nr. 2, som anvendes som miljøfokusområde i 2018, kan anvendes som hovedafgrøde i 2019, hvis afgrøden i 2019 er græs eller helsæd, der anvendes til foder eller afgræsning."

Henvisninger

Flere steder i bekendtgørelsesudkastet henvises der ikke til de korrekte paragraffer. Eksempelvis henvises der i § 8 stk. 2 til §§ 15-23. Dette bør i stedet være §§ 16-23. I § 41, stk. 2 henvises der til § 15. Så vidt Landbrug & Fødevarer kan læse af bekendtgørelsen bør dette i stedet være § 16.

Landbrug & Fødevarer håber, at Landbrugsstyrelsen vil tage alle bemærkningerne i dette høringssvar i betragtning ved udarbejdelsen af den endelige bekendtgørelse. I er meget velkomne til at kontakte os for uddybende spørgsmål.

Med venlig hilsen

Maria Skovager Østergaard
Chefkonsulent

Team EU

D +4533394227
M +4527245627
E MSO@lf.dk